

Any XII

Reus Dimecres 7 de Abril de 1897

Núm. 3.234

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Administració y Redacció

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 1.
Provincias i Ultramar. Ptas. 3.
Anuncis, a preus convencionals.

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, 6 (PORXOS)

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no s' publicuin.

SE RETRATA

TOTS LOS DIAS, FESTIUS Y
LS LABORABLES A PE-
TICIO.

NOVAS FOTOGRAFIES EN CO-
LORS.

OPERA tots

LOS DIUMENGES.

TORRES

Passeig de Mata, 12,

REUS

Dias de despaig tots los festius.

TRASLADO

La molt antiga y acreditada Papelería y Fábrica de capsas de cartó, de la Successora de Joan Ferré y Vergés, que s' trobava situada en lo carrer de Sta. Anna, núm. 6, s' ha traslladat a la Plassa de la Constitució núm. 13.

SECCIÓ DOCTRINAL

Interessos Regionals

Sabem per experiencia que'l poder Central no dona cap importancia a las queixas o peticions que li son dirigidas per las Corporacions de provincias, encara que s' tracti d' importants interessos comarcals, considerats de vida o mort pera sos habitants.

Nosaltres conseqüents en las nostras aspiracions, sortim sempre a la defensa dels justificats desitjos de regions germanas que reclamen del poder Central la protecció a que tenen dret d' esperar del govern, ja que en virtut de las lleys vigents venim obligats a no moure una pedra sense la conformitat del corresponent Ministeri.

Y com a Madrid tenen molta fanya interior y no poden destorbarse sempre que volen, pera ocuparse de tonterias provincials, obligan al país a empendre una campanya popular pera lograr sean escoltadas sas justas queixas.

Actualment se troba en aquest cas la ciutat d' Alcañiz, una de las més importants de la Regió aragonesa, castigada continuament de deu anys en aquesta part, per la inclemencia del temps, a la pérdida de las collitas, quedant subjecte aquella comarca a la miseria més espantosa.

Desde molts anys se fa sentir la necessitat de empendre obras publicas, tant per la ocupació dels brasers com per la explotació de la riquesa minera y forestal del baix Aragón estancada per falta de protecció y de vies que facilitin la extracció dels productes.

La realisació de la via de ferrocarril de Val de Zafán a San Carlos de la Rápita venia a resoldre en gran part los desitjos dels aragonesos, los quals vegeren convertir lo projecte en lley, lo dia 14 de Maig de 1880.

Desde aquella fetxa han transcorregut disset anys, durant los quals la Compañía concesionaria, feu transferencia de sas obligaciones, drets y accions a la Compañía de Zaragoza al Mediterráneo, la qual, després d' haver recandat molts fondos, d' haver obtingut quatre prórrogas de las Cortes per cumplir sos compromisos, se troba avuy sols ab 31 kilòmetres de via construïda, dels 133 que dista lo punt de partida del Mar.

Per nosaltres es de gran interés l' acabament d' aquest important ferrocarril que considerem beneficiós

per la provincia de Tarragona, y molt particularment per los partits de Gandesa y Tortosa, y per lo tant, estém disposats a fer tota mena d' esforços pera lograr lo prompte acabament de dita via.

Pero com fa poch la Compañía de Zaragoza al Mediterráneo se presentá en estat de suspensió de pagos, y sa historia financiera ha sigut un teixit de desgavells y de descrédit perjudicant constantment los interessos regionals, s' ha perdut la confiansa en dita Compañía, fentse indigna de concedirli cap nova prórroga, ja que ab lo temps transcorregut ha demostrat clarament sa impotencia.

Es precis constringir ab tota urgencia la via que falta desde Alcañiz a San Carlos de la Rápita que midan 116 kilòmetres, per ésser de més importancia de lo que a primera vista sembla, lo gran projecte de unir lo Cantábrich ab lo Mediterráneo escursant distancias, aixís com la França ab sas colonias d' Africa, lo qual beneficiaria nostre país y donaria més importancia a nostres ports marítims.

De portarse a cap la construcció de dita via férrea, se detura que la gent del país emigrin deixant despobladas las vilas, incults los camps, y deixant que la miseria sia reyna y senyora d' una regió com es lo baix Aragón, rica per naturalesa y que a totas llums se veu que aquest ferrocarril cambiaria completament sa vida agrícola, mercantil é industrial. Lo Municipi de Alcañiz y la Comissió de Defensa dels Interessos Regionals acaban d' enviar al Excm. Sr. Ministre de Foment una petició, a fi de lograr lo compliment de la lley de prórroga de fetxa 16 de Juny de 1894 concedida a la Compañía de Zaragoza al Mediterráneo, declarant caducada la concessió del ferrocarril de Val de Zafán a San Carlos de la Rápita, y que amparantse en l' article sisé de dita lley, porti l' assumpte a nova subasta, a fi de que a la mejor brevetat sia un fet real l' aspiració dels habitants del baix Aragón que tant favoreixen a la provincia de Tarragona.

No podém per menos que fernes nostres los propòsits del Municipi y Comissió de Defensa dels Interessos Regionals de Alcañiz, quals propòsits apoyarém y defensarém ab totes nostras forsas, y poden comptar ara y sempre que s' tracti d' interessos regionals ab nostre incondicional apoye.

Esperém que'l Govern central, fent justicia a la justa petició de Alcañiz, substará novament la via de Val de Zafán, secció de Alcañiz a San Carlos posant fi a la llarga cadena d' abusos, immoralitats y burlas, que ab escándol general han vingut succehint del any 1880 a la fetxa.

JAUME LLORENS MUNSECH.

La nació no es la patria

Queda exposat que ni la humanitat ni l'Estat poden anomenarse propiament patria. ¿Correspondrà aqueix dols nom a la Nació?... Tampoch.

La Nació que es una entitat social derivada de la difusió d' una familia en una rassa: la Nació que te com elements determinants, un poble ab qualitats homogéneas, ab iguals tradiccions, creencias y costums, ab lo mateix origen é idèntich llenguatge, ab historia propia y territori conegut: la Nació, així considerada, podria anomenarse Patria pera ls homes que en tals condicions vivessin; més, no obstant, no seria la patria propiament dita, sino una patria extensa, una patria de patrias, una familia de familias, una federació natural de pobles germans.

Tal se contemplan las aficcions helénicas compostes de ciutats lliures, ab governs autònoms y distints, ab lleys diversas, en ahont las rivalitats y lluytas enlañadas per l' estimul de la grandesa, verdaders pleis de familia, no empecian a la integritat de la nació y de la rassa, la cual se manifestava una, gran y heròica, fins la sublimitat, sempre que un poble extrany atentava contra sa independència... ¿Qué ho diguin los persas, los macedons y ls romans! ¿Qué ho

diguin las planuras de Maratón y ls desfiladers de las Termópilas, las siguas de Salamina, y 'ls camps de Queronea sembrats de reliquias d' heroes! ¿Qué parlin Milciades y Leónidas, Temístocles, Euribíades, y Filopém-n anomenat l' últim dels grecchs, y que confessin tots si al defensar cada un sa familia, sa ciutat, son poble, no defensavan a la vegada sa altra patria... sa nació, sa rassa!

Leónidas no lluytà tant per la independència de Grecia com per la llibertat y l' honor de Esparta.

A la Nació, donchs pot anomenarsela patria per extensió, per ser una difusió de la primera que es la llegítima; pero l' amor que se li te, encarque sempre capés d' abnegació y sacrifici, no pot ser tan gran com lo que se sent per la patria verdadera; perque'l foc del amor, com lo calor de la llar, es més intens quant més aprop se troba de son centre y origen quant més s' aproxima al cor en ahont crema. ¡Ah! no es més transparent y pura l' aigua dels grans rius que la de las fontetas que ls forman; sino que, per lo contrari, es més pura, fresca y clara quant més próxima está de la peny a d' ahont broila.

Per aixó no es absurd, com alguns creuen, dir que'l home te dos patrias, una gran y altra petita. Aquesta afirmació que injustament ve essent objecte de grans censuras, se funda en la naturalesa y te precedents y autoritats respectabilíssimas que la avaloran. Veginse algunas:

Victor Duruy, en sa «Historia de Grecia, (1) diu: «Los grecchs tenian dos patrias, sa ciutat primer y després la Hellade; pero'l patriotisme que's debilitava en l' interior de las ciutats no's realzava en la Nació.»

Castelar, ensalçant un fa molt al poble, ensalça el caràcter moral y vostras virtuts cívicas: la tenacitat ab que havéu guardat aquellas qualitats fisiológicas y espirituals de la rassa il·lustre a cual amor devéu la vida: lo treball ab que havéu cooperat al desenrotlló il·lustre d' una patria mayor, extesa per lo comú esforç de tots sos fills en las principals posicions y parts del planeta. —Després, si n' hi ha major, n' hi ha menor, lo qual val tant com dir petita y gran.

D. Francisco Silvela (2) te a sa vegada admesa aqueixa divisió de la patria gran y patria petita. —Y'l mateix D. Joan Valera, que tant la combat avuy, no tingué inconvenient en consignar (4) en sa continuació de la Historia d' Espanya, parlant del moviment intelectual de Catalunya durant lo regnat de Ferrán VII, lo següent: «Se deu aixó, sens dubte, a la riquesa y benestar de Barcelona, a son comerç é industria, a son tracte més frequent ab extranjer, a la activitat de sos fills, y fins al amor propi provincial, que, sens pugnar ab l' amor de tota la patria, se posa allí ab superior intensitat en UNA PATRIA MES ESPECIAL Y CONCENTRADA.»

De manera que, segons aixó, poden coexistir dos patriotismes y per consegüent dos patrias, abds compatibles, essent l' amor de la una lo principi del amor de l' altra; y essent, no obstant, més gran y més fecunda en l' ordre moral la que apareix més petita.

Y apart de lo exposat: pera fixar be la idea de la patria, que ns diu algo aqueixa diversitat d' associacions que, en las grans capitals d' Espanya y sas colonias y especialment en l' extranjer, se denominan centres, de gallegos, asturians, catalans, vascongats, valencians, etc.? Per qué, lluny de sas respectives provincies, ó regions, se juntan ab preferència los ho-

(1) Historia de Grecia—(Edició de 1891. Tomo III, página 135).

(2) Emili Castelar—Discurs pronunciat a la Coruña en una vetllada en honor de Rosalia Castro.

(3) Véigis l' hermós article titulat «La Pequeña Patria» publicat per D. F. Silvela en «La Opinió», periódich de Pontevedra, núm. 42, corresponent al dia 23 de Mars de 1896.

(4) D. Joan Valera—Continuació de la «Historia de Espanya» de Lafuente. Edició il·lustrada—Llibre decimotercé—Cap. II.

GUIA

DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus a Barcelona

5:04 m. correo (Per Vilanova y Vilafraanca) 1.ª, 2.ª y tercera.
 8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
 12:14 t. mercancías, segunda y tercera.
 1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona a Reus

5:25 m. (per Vilafraanca).
 9:46 m. (per Vilanova).
 15:8 t. per id.
 7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus a Mora

9:33 m. — 1:04 t. — 3:10 t. — 7:19 y 9:57 nit.

De Mora a Reus

4:21 m. — 8:00 m. — 12:05 t. — 6:04 t. — 7:36 n.

De Reus a Tarragona

8:30 m. — 9:47 m. — 2 t. — 7:04 t.

De Tarragona a Reus

7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 n.

De Reus a Lleyda

8:10 m. — 5:28 t.

De Lleyda a Reus

5:50 m. — 3:50 t.

De Reus a Vimbodí

1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Vimbodí a Reus

9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona a Valencia

9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia a Tarragona

11 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,	8:30 m.
De Barcelona (per Tarragona)	8:30 m.
De id. directe	10:30 t.
De id. id.	1:30 t.

De Madrid y Zaragoza 2:30 n.
 De Lleyda y Huesca 7:30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 27 de Noviembre y lo 5 y 19 de Diciembre del corriente any. Los de Cuba surten de aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de reforç a Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona a las 5:00 m.
 Pera Madrid a las 2:00 t.
 Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
 Pera id. id. (per idem) a las 2:00 t.
 Pera Tarragona, directe a las 7:00 n.
 Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrasa y sas líneas a las 8:00 m.
 Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura a las 1:00 t.

Los pobles servits per peatons a las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida a Teruel, Andalucía y Extremadura, que s' deposita en los buxons després de la sortida del correo de Madrid, se li dona a sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Ferrocarril económic de Reus a Salou

Servey de trens que regirá desde el dia 1 de Octubre de 1896.

Sortidas de Reus: 4:10, 9:06 matí; 2:32 y 5:43 tarde.
 Sortidas de Salou: 4:56, 10:46 matí; 5:10 tarde y 7 nit.

Las horas se regixen per lo meridí de Madrid.

LO SOMATENT

Diari regionalista d' avisos y noticias

Preus de suscripció

En Reus, un mes.
 En provincias trimestre.
 Extranjer y Ultramar.
 Anuncis, a preus convencionales.

Punts de suscripció

Passetas 1 3:50
 " 7
 En la Administració d' aquest diari y en las principales librerías d' aquesta ciutat y de fora.
 En Barcelona, Litografia Mallofré, plassa Sant Jaume, 3.
 No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Diversiones públicas

Teatro Foruny

Compañía cómico-dramática

Debut de la compañía lo 17 del corrente.

LISTA DEL PERSONAL

Primer actor y director, D. Francisco Foruny.
 Primer actor, D. Amador Guillen de Rivelle.
 Altre primer actor, U. Jaume Rivelle.
 Primer actor cómico, D. Anton Perx.
 Actores, Guillen, Maria, Abad, Mendez, Ger.
 ota, Romero, Castille.
 Actores, Puentes, Agreda, Barceló, Rivelle, Perx.
 Lira, Abad, Benit, Peral, Galver.
 Apuntador, Ramon Vidal y Ramon Casanós.
 Representant, Enrich Foruny.
 OTRAS NOTAS.—El Sr. Foruny, «El libre cambio», «Tercer parte», «Damas negras», «Los Gansos del Cardener», «D. Ojitos de Madrid», «La Fianza», «Los Peñoles», «Los Auketes», «El ojo y el primonio», «La calante por castigo», «Amor salvaje», «Daniela», «La sinona», «Una leona y «Gente conchada».

Nota de las operaciones de Bolsa que se ha facilitado el agente D. Joaquín Socías representante en España de las casas de Bolsa de Barcelona y de las de la última lista de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir:

París	25:80
Estreñor París	81:18
Notas	22:55
Madrid	32:55
Amortizable	98:50
Madrid 1880	78:50
Madrid 1884	78:12
Orseña	78:92
Francia	84:07

Cambio corriente en lo dia 5 de Añil en algunas plazas cotizadas por los corredores de compra D. Juan V. Iñes y D. Juan Llanudo y Pineda y D. Juan V. Iñes Valdivia.

Paris	81:18
Madrid	32:55
Amortizable	98:50
Madrid 1880	78:50
Madrid 1884	78:12
Orseña	78:92
Francia	84:07

TELEGRAMAS

En lo ministerio de la Guerra se ha repot lo siguiente:
 «Habrá 5.—Un batallón de infantería va a salir un grupo a Montes de Casanova, Melanes y San Agustín».

posicions que s'han pres pera acabar, y fins diu que avuy per avuy los insur-
surrecció cubana toca a son terme, que s'ha disol per si mateixa, no per las dis-
Lo senyor Moret plantà abir càtedra en un rolló polítich dibent que la in-
mouhen ab la facilitat que pot suposarse y fan molt difícil la persecució.
dias. Los insurrectes s'han descompartit en bandes poch nombrosas que s'
optimistes, no presenta tant bon aspecte com alguns periódichs diuen aqueus
apart los bons desitjos tant del govern com de la opinió pública que ha fa ser
tre exercit a Filipinas y la gent torna a fixarse en lo conflicte de Cuba que,
Va passant, com passa tot, l'entusiasme produhit per las victorias del nos-
4 d' Abril.

CORRESPONDENCIA

MADRID

—Dimecres vinent se celebraran a Suria las acostumbradas firas de bestiar y
altres articles, en que cada any se solen efectuar importants transaccions. Als
concurrents no se'ls hi exigit cap arbitre municipal.

—Avtar anunciará l' Ajuntament de Barcelona la enagenciació per medi de
substancia de quatre solars propers al Parc. Un per 46,552 pessetas, altre per
65,119, altre per 71,415 y altre per 86,620.

—Hem rebut un exemplar de la divertida comedia en un acte y en vers La
vara del Alcalde, original del celebrat autor catala don Eduard Vidal y Valen-
ciano. Dita producció fou premiada en lo certamen que tingué lloch a Villa-
franca del Panadés baix la iniciativa del Centre Catala d' aquella població y
representada ab gran éxit en los teatros de Novetats y Romea de Barcelona.

—Avans d' abir arribaren a Barcelona procedents de Santander, ahont des-
embarcaren de Cuba en lo vapor «Alfonso XIII», varis soldats malalts ó ferits,
y alguns passaren a rebre l' capità ajudant de plassa senyor Pereda y diferents
individuos de la Creu Roja.

—Alguns d' ells ingressaren en los sanatoris.

—Llista de las composicions rebudas en la Secretaria del Consistori dels
Jochs Florals de Barcelona:

Número 37. «La preso de Jesús». Redempció.—38. «La mortia viva». Des-
vari.—39. «Pasqua campesitres». Costums de Catalunya.—40. «Beatis de Baus»,
novo historico. Per non, sus l'alo dis ameto.—41. «La festa del benehit». Cos-

cas y las escolas.
Digues que Plató y la filosofia grega creyan que la inspiració del artista era
un acte que Deu obrava en l'home. La estètica y filosofia del nord predicada
per Hegel y practicada la primera per Wagner, desentenenise de tota acció ex-
terior ó divina busca l' gènesis de la obra artistica dintre de l' anima del mateix
artista y per últim la escola més moderna y positivista proclama per medi d' en-
taine que la obra d' art es filla de la naturalesa ó sia del medi en que viu l' ar-
tista y a qui ha dominat per complet. Per contrariar aquestes teorias, totes
admirables en son diferent punt de vista cita l' conferenciant la de Sant To-
mas qui predica que l' verbum cordis verdader complement de las anteriores
doctrinas donchs en ella accepta la intervenció de Deu, del artista y del medi
social en que aquest apareix y s' desenrolla.

Aquesta es la sintesis de la notable conferencia del doctor Torres y Bages
escrita ab gran método, plena de filosofia, erudició y bon sentit. No cal dir
que l' conferenciant fou escoltat ab gran atenció y aplaudit ab entusiasme per
lo numeros y escullit auditori que omplia l' Circol de Sant Lluç.

—Avtar anunciará l' Ajuntament de Barcelona la enagenciació per medi de
substancia de quatre solars propers al Parc. Un per 46,552 pessetas, altre per
65,119, altre per 71,415 y altre per 86,620.

—Hem rebut un exemplar de la divertida comedia en un acte y en vers La
vara del Alcalde, original del celebrat autor catala don Eduard Vidal y Valen-
ciano. Dita producció fou premiada en lo certamen que tingué lloch a Villa-
franca del Panadés baix la iniciativa del Centre Catala d' aquella població y
representada ab gran éxit en los teatros de Novetats y Romea de Barcelona.

—Avans d' abir arribaren a Barcelona procedents de Santander, ahont des-
embarcaren de Cuba en lo vapor «Alfonso XIII», varis soldats malalts ó ferits,
y alguns passaren a rebre l' capità ajudant de plassa senyor Pereda y diferents
individuos de la Creu Roja.

—Alguns d' ells ingressaren en los sanatoris.

—Llista de las composicions rebudas en la Secretaria del Consistori dels
Jochs Florals de Barcelona:

Número 37. «La preso de Jesús». Redempció.—38. «La mortia viva». Des-
vari.—39. «Pasqua campesitres». Costums de Catalunya.—40. «Beatis de Baus»,
novo historico. Per non, sus l'alo dis ameto.—41. «La festa del benehit». Cos-

16 SUPLEMENT DE «LO SOMATENT»

Edhem-Pachá en pocas horas ha pogut concentrar 50.000 homes a la fron-
tera y prop de Elasona. Está prompte a marcar avant al cap d' una hora de
rebut lo telegrama donantli la ordre d' entrar en guerra y s' trobará a la fron-
tera ab totes sas forsas.

Viena, 4 d' Abril. — Si Grecia executa sas amenassas de declarar la guerra a
Turquia al moment en que las potencias comensin lo bloqueig, es possible que
las posencias sospenguin lo bloqueig y fassin una declaració de neutralitat, pe-
ro no aniran més lluny, puig no tenen cap intenció d' abandonar la tasca que
s' han proposat fer a Creta.

Se creu que en cas de guerra l' exercit grec serà desallotjat de la frontera
y l' pervindre dirá si llavors Europa protegirá ó no a Grecia. En tal cas se pot
predir ab certitud que las potencias no permeteran que Turquia avansi més en-
llá de las Termópilas.

La Canea, 4 d' Abril. — Aquest matí s' ha comensat a desarmar als batxibus-
suchs; los del poble de Kallieni refusan entregar sas armas. Las tropas europeas
voltan lo poble.

La Canea, 4 d' Abril. — Las negociacions pel desarmament dels batxibus-
suchs han durat una hora; sos quefes demanavan una ordre del governador y
la presencia de Edhem-Pachá. Arribat aquest s' efectuá tranquilament la en-
trega dels fusells.

Atenas, 4 d' Abril. — Corra aquí ab insistencia lo rumor de que l' l' Sant Pare
Lleó XIII ha intentat d' obtenir la solució pacifica de la cuestió cretenca inter-
venint directament entre las sis grans potencias y Grecia. Se diu que darrera-
ment dirigi una carta al emperador Francisco-Joseph en la qual pladejava a
favor de la causa de la emancipació completa de Creta.

S' assegura que aquesta carta ha sigut molt ben acullida pel emperador. Se
suposa que l' Sant Pare se dirigi després al emperador de Russia ab qui ha tin-
gut una llarga correspondencia telegráfica.

Londres, 4 d' Abril. — Mr. Curzon pronuciá ahir, a Southport, un discurs
sobre la cuestió d' Orient. Ha dit que devía considerarse com una cuestió de
dret internacional la integritat del imperi otomá. Es dubtós que Grecia disposi
de recursos ó de la forsa necessaria pera pacificar Creta. Deu donarse a aquesta
una nova constitució regular; pero cal primer crear una nova autoritat guber-
namental y pacificar la isla. Lo nou governador seria un cristiá nomenat per
las potencias. La retirada de las tropas turcas seria la consecuencia lógica de la
supressió de la autoritat del sultá a Creta.

Atenas, 4 d' Abril. — Un decret del govern grec prohibeix l' envió de telé-
gramas xifrats dins de Grecia y de Grecia al extranger.

Belgrado, 4 d' Abril. — Responent a las representacions formuladas a Cons-
tantinopla pel enviat serbi Georgewitch, lo sultá ha enviat al governador gene-
ral de Urkub la ordre formal de vigilar pera que l' albanesos armats no pas-
sin la frontera.

Portugal. — Lisboa, 4 d' Abril. — Telégramas oficiales de Bolamo anuncian
una derrota de las forsas portuguesas pels indigenas de la Guinea. Han mort
tres oficiales y molts soldats. Los portugueses han resistit durant vuyt horas y
han pogut salvar la bandera. S' esperan reforsos del Cap Vert y d' Angola.

REUS, DIMECRES 7 D' ABRIL DE 1897

LO SOMATENT

Suplement al núm. 3.235

Escrit per los ex-redactors de LA RENAIXENSA

Redacció: Reus, plassa de la Constitució. Sucursal de la Administració: Xuclá, 13, Barcelona

PREUS: Espanya, 2 pessetas al mes.—Antillas, 10 pessetas trimestre.—Extranger, 12 id.—Un número, 10 céntims. Atrassat 15.

NOSTRE PROGRAMA

May lo catalanisme ha treballat a l' ombra pera arribar a la realisació dels seus ideals. Defensor dels principis honrats que sustenta, ben clars y a la llum del sol los va exposar a la Reyna Regent d' Espanya en sa vinguda a Barcelona y ben clars y concretament los va donar al país en la Assamblea de Manresa de 1892.

Com allavors digüerem, enteném avuy que han de quedar a càrrech del poder central del Estat espanyol las relacions internacionals, l' exercit de mar y terra, las relacions econòmicas d' Espanya ab los demés païssos, la construcció d' obras públicas de carácter general, la resolució de totes las cuestiones y conflictes inter-regionals y la formació del pressupost anyal de gastos, al que deurán contribuir las regions a proporció de sa riquesa; tot ab la organizació correspondent y adecuada.

Pero enteném que correspon al Poder regional lo régimen intern de Catalunya, y que ha de constituirse aquesta mantenint lo temperament expansiu de sa lligislació y segons sas necessitats y son modo de ser.

En consecuencia, volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que a Catalunya desempenyin càrrechs públics: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutjes y magistrats, y que dintre de Catalunya s' fallin en última instancia l's plets y causas: volém ser árbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions é imposos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forrosa presti servey tantols dintre d' Espanya.

Aquest es nostre catalanisme dintre d' Espanya: aquest es lo nostre regionalisme dins de Catalunya. Aixó es lo que volém; per aixó aném; a n' aixó arribarém a no trigar gayre.

(Del Manifest de la «Unió Catalanista» del dia 16 de Mars de 1897.)

Sant del dia: Sant Epifani, bisbe, y Sant Ciriach, mártir.
Sant de demá: Sant Albert lo Magne, confessor, y Sant Dionis, bisbe.

LA REUSENSE

GRAN SOMBRERERIA DE CARLOS PUIG

CARRER DEL CALL, N.º 19, BARCELONA

ANTIGA CASA ARGEMÍ

ELEGANCIA ECONOMIA

En aquest establiment s' hi troba tota mena de barreis de confecció garantizada y de tots preus

Sucursal a Reus: Arrabal de Santa Agna, 17.

TERRENOS

pera vendre, a tots los preus y en tots los districtes de Sant Martí de Provensals, propis pera fabricas, tallers y altrás construccions.

Donará rahó J. Rivera, de 1 a 2, en lo carrer del Clot, núm. 61, del mateix poble. Teléfono 1.798.

Lo millor dels anissets

ANISERIA GUERNICA

Fabricat per C. FUMAÑA Y C.^a-REUS

Demanar-lo en tots los bons cafés, confiterias y botillerias.

SECCIÓ POLÍTICA

Acaban de telegrafiar de Praga á un periódich de París:
«Demá te de sortir en lo *Wiener Zeitung* lo decret imperial relatiu á la institució de la llengua tcheca com á llengua oficial en totas las administracions polítiques y judiciales de Bohemia y de Moravia, ab tot y no saberse encare si hi ha intervingut sobre aquest assumpto un acord entre 'l primer ministre, comte Badeni, y 'ls qüefes del partit jové tchec y del partit alemany, los Herold, Schlesinger y 'ls seus, després de traballosas conferencias tingudas aquestos dias á Viena.»

Ja ho veu, donchs, lo senyor Cánovas: ja no hi es á temps d' escriurelli al soberá d' Austria-Hungria pera que no la fassi aquesta etzegallada. Si hi hagués tingut temps lo senyor Cánovas de segur que l' hauria persuadit de que á las llengües regionals d' antigas nacionalitats, enloch de ferlas llengües oficials dels seus respectivus pobles, se 'ls hi te de posar mordassas. També li podia haver escrit lo senyor Cánovas, que si aquells *separatistas* austriachs no estaven contents de la llengua alemana com á llengua única de tot l' imperi, ell ja 'ls hi enviaria 'l senyor Nuñez de Arce pera que hi prediqués la castellana, ab lo fi de que ab lo temps aquesta llengua *ensanchase sus dominios* fins á que 's pogués declarar á totas las llengües del imperi, la alemana inclusiu, dialectes de la llengua castellana, que aquí es la privilegiada.

Lo que fora fácil es que d' Alemanya li vingués al senyor Cánovas una resposta d' un sabiás de veras explicantli que ab intranzigencias com les dels senyors de la llengua á Madrid, y ab aquest esperit de voler matar totas las iniciatives regionals á Espanya pera ferho cabre tot dintre d' un motillo únich, s' ha lograt que 'l nostre país se trobi al últim graó de la seva ruina, y que slan possibls governs com lo del senyor Cánovas; mentres que l' Austria-Hungria ab la seva política descentralisadora va conseguinte la unió veritable dels seus

La *Comissió del Ofici internacional de la pau* ha publicat una *Memoria Crida á las nacions europeas* ab motiu de la guerra d' Orient, y una *Memoria als governs*, en la que 's declara dita comissió decididament partidaria de la Creta y contraria als actes de las grans potencias.

Veus aquí la *Memoria als governs*: Per tot comentar, sub-ratillém algunas paraulas.

«Berná 6 de Mers de 1897.

Excelencia:

Angustiosos los pobles d' Europa dirigiten una mirada cap al Orient, d' ahont por ocorre pera ells d' un dia á l' altre la guerra, es á dir, la devastació y la ruina.

Lo tardar en realisar las promesas reformas, la angustia del pervindre en lo si de poblacions irritades, han provocat en la isla de Creta un estat anárquic, contra 'l qual Grecia per un costat, las sis grans potencias europeas per l' altre, han cregut deber oposarhi dues intervencions armadas.

Aquest estat de cosas, plé d' amenassas pera la pau d' Europa, s' agrava de dia en dia, y la sanch circula, l' incendi destruhel los pobles y l' odi prossegueix sa obra maledida.

No pensém pronunciar de cap manera un judici sobre 'ls actes á que 's debuen las dificultades rembles de la situació present. Aquestas dificultades provenen ans que tot de la falta de reglas reconegudas de dret internacional com-cerents á las aspiracions dels pobles envers la justícia en sas relaciones entre ells. Las nacions han mancomunar sos intereses, y més que may se ressenen las angustias de la següetat del present y del perindre.

Preocupats dels perills que son la consecuencia d' aquesta insegüetat, los amichs de la pau han afirmat en sos Congressos anys los principis del futur cionals pera resoldretes per las vias pacíficas.

Dos d' aquestos principis, la *condempnació de las guerras de conquista* y lo *reconexement del dret dels pobles de disposar d' ells mateixos*, tenen una aplicació directa en las graves complicacions actuals.

Aquest dret *inalienable, imprescriptible, lo reclamem en nom de la opinió pública á tota la Europa, á favor dels cretencs, que deuen poder disposar lliurement de son desit en presencia sobre tot de la impossibilitat en que s' ha trobat lo govern otomá de mantenir l' ordre en sas poblacions.*

Estém absolutament convencuts de que 'l sol medi de poder conjurar los perills de la situació present escriba en que la situació del poble de Creta 's pronuncie sobre sos desitns futurs per un plebiscit portat á efecte en condicions de la més absoluta independencia.

Conjútem á Vostre Excelencia de sa alta influencia al servey d' aquesta obra de justícia y de pacíficació. Realizada per son concurs aquesta solució pacífica servirá de far lluminós pera allunyar per in eternum per la aplicació leal d' un alt principi de dret futur dels pobles lo terrible perill del naufragi de la civilització europea.

NOTICIAS

rectes tenen menos gent y menos elements y están més desalentats que mesos abans del conveni del Zanjón quan la guerra passada. No 's diu d' ahont ha tret tant grates noves l' ex-ministre liberal, y 's creu que sols ho diu preventent la possibilitat, no la probabilitat, de que accertia los ministerialissims quan asse-guian que Cánovas te motius pera esperar que al obrir las Cortes pel 15 del vi-nent Maté annunciará la pau tant á Filipinas com á Cuba. Per si acas aixis suc-cebis, se suposa que 'l partit sagastí s' adelantá á dir que Cánovas no deu em-portarsen la gloria del venciment, porque la insurrecció 's desfa per si mateixa. Aixó sí Moret no ha parlat exclusivament per compte propi y sols porque 'ls periódichs no l' oblidin del tot, com es molt probable.

Sia lo que vulgui, la veritat del fet es lo tocant á la guerra de Cuba es que passen dias y més dias y no 's venhen los resultats del plan del general Weyler. Ara diu lo telegraf que 's tracta de dar nova organizació á las forsas en campanya, trayent tropas de la part occidental y portantlas al Camagüey y á la part oriental de la isla. També 's pondera molt haverse tancat la troxa de Ju-caró á Morón, y 's torna á dir alio de dias enteres: si Máxim Gómez se troba á la part oriental de la troxa, no podrá invadir de nou la comarca de las Villas; si 's troba á la part oriental ha de ser forzosament baix y destet per las moltas columnas que se li tirarán sobre.

Tot aixó estaria bé si la troxa fos veritablement infranquejable, pero desde la experiencia de lo que succedí á la de Martel, ja no hi ha motiu per posar gran confiança en l' éxit del sistema de guerejar per medi de troxas.

A fi de comptes que acabat pot dirse lo de Filipinas, la opinió mostra més d' allí que may porque 's fassi via en lo de Cuba, y si 's passen uns dias més sense rebre notícias de venturias positivas tot l' optimisme d' ara 's tornará pes-simisme. Aquest tardé ja 's diu que en la mar de la situació hi ha tranguil per la cresta de Cuba, es á dir, per la obscurcció que mostra Cánovas en confiar en los plans militars del general Weyler.

Menos mal que si en la cuestión militar á Cuba no 's fa tanta via com tots voldríam, se 'n fa en lo tocant á moralisar lo país y, sobretot, la administració pública. Los telegramas d' aquets dias nos suposan al general Weyler molt en-fortificats ab gran perjudici dels incauts que volen probar fortuna; y enleynat també en averiguar lo que hi ha de cert respecte á grans irregularitats que 's suposan cometas per alguns oficials de la administració militar á Matanzas y en altres poblacions de Cuba. Quan lo general en quefte te temps y humor per ocupar-se personalment en aquestas cosas, á més d' una proba del seu bon zel, dona á conetxer estar molt segur d' acabar ab la insurrecció en poch temps, ó al menos, detarla molt abada ans de Sant Isidro que s' han d' obrir las Cortes.

Ligeixo en lo Suplement de Lo Somaten d' ahir, copiat de *Las Provin-cias de Valencia*, que en lo debat que hi hagüé l' altre dia en la Academia de la Lengua castellana aproposit de si 'l premi Piquer se pot ó no donar á un drama ó comedia escrita en qualsevol llengua ab tal que son autor sigui espanyol, ma o comedia escrita en qualsevol llengua de la intranzigencia á favor de la exclusiva per la llengua castellana. No es del tot exacta aquesta notícia. Se-sons la que jo tinc de part fidedigna, votaren á favor de que 'l drama pot estar escrit en qualsevol llengua y per consegüent en alguna de las nostras llengüas

Lo corresponsal del *Standard* á la Canea suposa que hi haurá molt guanyat fent compendre als insurrectes que la presencia del coronel Vassos entre ells no pot mes que retrassar lo deslliurament de Creta y que la marxa de las tropas gregas seria immediatament seguit de la evacuació de las islas pels soldats turchs.

Londres, 3 d' Abril. — Un telégrama de Sant Petersburg al *Times* senyala la marxa d' un batalló d' infanteria y d' una bateria de montanya cap á Creta. Russia enviará altres contingents si aixó 's fa necessari.

S' ha escampat la notícia d' un acord entre Grecia y Bulgaria; lo rumor es molt inexacte, Bulgaria conserva una actitud expectant y no intervindrà més que en lo cas de que Grecia entri á Macedonia.

S' espera la resposta de Fransa y de Italia sobre la manera que deslijan que 's fassi lo bloqueig. Comunican de Atenas al *Times* que 'ls diaris grechs usen un llenguatge violent demanant al govern que declari la guerra á Turquia.

La Canea, 3 d' Abril. — L' almirall Canevaro, que comanda las escuadras, ha autorisat als insurrectes de la península de Akrotiri pera sortirne ab sas famillias.

Londres, 3 d' Abril. — Segons lo corresponsal del *Daily Telegraph* á Larissa, la opinió general es de que dilluns tindrà lloch la ruptura entre Turquia y Grecia.

Roma, 3 d' Abril. — En las esferas oficials s' assegura que demá ó demá pas-sat comensará 'l bloqueig del Pireu per las escuadras internacionals.

Londres, 3 d' Abril. — Segons un telégrama de Constantinopla al *Morning Post*, lo sultá ha proposat que 'l govern turch, espontáneament, proclami la autonomia de Creta y sancioni 'l nomenament d' un govern europeu.

Se diu que aquesta proposició ha sigut examinada en un consell extraordinari tinent á Yildiz-Kiosk.

Londres, 3 d' Abril. — Los diaris publican una carta de Mr. Gladstone, en la qual lo *great old man* manifesta la esperansa de que tots los membres del parlament, liberals ó conservadors, s' oposerán enérgicament á la pretensió de las potencias d' escullir ellas un governador pera Creta.

Segons Mr. Gladstone los cretencs son los que han d' elegir son gober-nador.

Roma, 4 d' Abril. — D' aquí pochos dias marxarán cap á Grecia cinchcents voluntaris italians á las ordres de Ricciotti Garibaldi.

La Canea, 4 d' Abril. — S' assegura que 'ls batxibussuchs que sortiren de la Canea pera oposarse á la sortida dels insurrectes d' Akrotiri eran en número de 2.000 y que uns cinquanta foren morts pels insurrectes que tiraren contra ells á la distancia de 200 metros.

Aquest matí un tinent de carrabiners marxá á Aikikianor á buscar los preso-ners turchs, pero aquestos se negaren á sortir del campament del coronel Vas-sos pera anar á la Canea ó á Turquia.

Dijon, 4 d' Abril. — Abir al vespre Mrs. Jaurés y Chauviere, en una imanen-sa reunió al Circo, feren discursos censurant la actitud de las grans potencias al Orient. La reunió aprobá una ordre del dia á favor de Creta en mitj de grans aplaudiments.

Elassona, 4 d' Abril. — Edhem Pachá ha demanat que no li envihin més tropas; creu tenir ja prou forsas pera batre tot l' exercit grec,

El Pectoral de Cereza del Dr. Ayer.

Para Resfriados, Tosas, Bronquitis, Mal de Garganta, Romadizo y Tisis Incipiente no hay remedio que se aproxime al Pectoral de Cereza del Dr. Ayer. Calma la inflamación de la garganta, destruye las mucosidades irritantes, suaviza la tos y predispone al descanso. Como medicina casera para casos fortuitos y para el alivio y curación del garrotillo, tos ferina, mal de garganta y todos los desarreglos pulmonales á que están expuestos los jóvenes, es de un valor terapéutico inapreciable.

El Pectoral de Cereza del Dr. Ayer.

Medallas de Oro en las Principales Exposiciones Universales.
LAS PÍLDORAS DEL DR. AYER
SON PURGANTES.

CÁPSULAS DE Quinina de Pelletier
6 de las 3 Marcas

Adoptada per tots los metjes, en vista de sa eficacia, contra *Migranyas, Neuralgias, Febres intermitents y Palúdicas, Poagre, Reumatisme, Lumbago, fatiga corporal, falta de energia.* Soberana para detener l'esa: febril d'un refredat ó una malleltia en son comensament. Una cápsula representa una copa de Quina.

Mes soluble, mes fácil de pendre que las píndoles y granets, han resolt lo problema de la Quinina barata. Pots de 10, 20, 100 capsulas.

Paris, 8, rue Vivienne y á todas las farmacias

SANTAL MIDY

Inofensiu, supri meix la *copaiba, la cubeba y las inyecciones.* Cura *los fluxos en 48 horas.* Molt eficaç en las malleltias de la bufete: Cistitis del coll, Catarro de la bufeta, Hematuria.

A Paris, 8, rue Vivienne, y en todas las farmacias

EXTRANGER

CRETA. — Londres, 3 d' Abril. — S' anuncia que l' govern inglés enviará á Creta una batería de montanya. Es la única batería de montanya que hi ha escollada á Inglaterra. Consta de 180 homes, 5 oficals y 6 canons.

Aquesta batería será embarcada á bordo del «Somatra» ab 700 homes del regiment de Suffolk y 50 caballs.

No venen detalls de lo que ha succellit á Filippinas després que les insurreccions han abandonat Cavite Viejo, no venen ni oficals ni particulars dels partidichs. No se sab per abont s' han escapat los tagalos que no s' han presentat á Indul y no se de creure que haja estat tot mort ó prisioners perquè entre ells haurian d' estar los queles principals de la insurrecció y noticia tan important no dexaria d' ésser comunicada oficialment. Los partidichs d'aquesta marta que no saban incondicionalment al general Polavieja comensan á flexarse en aquest punt, per lo tant no es de creure que s' passin més dias sense que l' guberna digni lo que sapiga—que alguna cosa deu saber respecte d'aquesta part important de la victoria que l' nostre exercit acaba d' obtenir á Filippinas.

Donan ja per pactades las istas, torna á surar en la premsa periodica y en los rotllons politichs la cuestión de lo que deu ferse allí per conservar la pau. Das centra era optio general, casi unánime, ésser de necessitat urgent reformar lo sistema d' administració: las declaraciones fetas per lo general Polavieja en aquest sentit al corresponal de *El Imparcial* no eran pas sospitosas d' esperit de secta per los mateixos que consideran perillosa tota innovació en la manera de governar á Filippinas: en aquelles declaraciones se diu que es absurdo centra-llisar á Madrid la iniciativa en materia de administració tractantse d' un país tan diferent del restant d' Espanya, y fins se ajuda á la necessitat de que cada una de las regions del arxipelach tingués govern y administració apart encara que baix la alta inspecció d' un Consell nomenat per lo govern d' Espanya. Ningú protesta aliavors contra aquest decerniment á las doctrinas regionallistas, pero ara que consideren vana la insurrecció y las vejem, com se sol dir, las orellas, es cas de sentir á molts que de Filippinas parlan, dir que no hi ha que pensar no ja ab innovacions en sentit descentralisador si no que ni sis-quera en conservar las que en lo mateix sentit han fet allí aquets darters aays creant Ajuntaments y jutjats municipals y donant representació en ellas als fills del país. Un comandant militar en cada poble y l' capita general per demunt de tot, assessorantse quan ho consideri convenient dels afes empleats pels insulars y dels priors dels convents de Manila. Un despoisisme illustrat: aquets ta es la frase que darrerament han inventat y que acceptan y pondran més que las conservadors los liberals de per aquí.

MADRID

11 SUPLEMENT DE «LO SOMATENY»

L' acord de la Academia pot fácilmente anar á terra. S' assegura que un jurisconsult, magistrat del Tribunal de Justicia, soste que si un autor d' una obra dramática no escrita en castellá acut á aquell tribunal en contra del acord de la Academia apanyatse en que l' testador ó instituidor del premi parla sols de autor español y no de que la obra haig d' estar escrita en tal ó qual llen-gua, guanyaria l' prei y la Academia hauria de desfer lo seu acord.

No hi ha temps pera més.—X.

BOLSA DE BARCELONA. — DIA 6 DE MARS
Cambis corrents donats per la casa AVENTINO GUILLEM Societat en comanda de Barcelona, á las 4:50 de la tarde.
4 per 100 Interior, 64:07.—4 per 100 Exterior, 76:90.—Amortizable, 75:50.—Cubas, 1886, 94:25.—Cubas, 1890, 78:00.—Colonials, 74:00.—Nors, 23:60.—França, 16:90.—Orcnes, 9:90.—Paris, Exterior, 61:18.—Madrid, Interior, 64:15.—Paris á la vista, 26:50.—Londres á la vista, 31:80.
Reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid, Paris y Londres. Compran tota classe de cupons.—Despaig: Palau, 5.

DOCOSTSI.

6 SUPLEMENT DE «LO SOMATENY»

Los armenis havian ventsu. **Los armenis havian ventsu.**

Plan ab duas canonnas que retornuyeren, no pas ferretes y terribles com després d' una deliberació de mitja hora, los soldats anuncieren que s' rendien després que s' rendissessen com havian fet los seus.

La guerra d'aquesta manera. Envia una carta al cuartel recomanant als soldats d' ababar la valentia dels nostres. «Ni los mateixos russos, deya, nos han fet que s' rendixin, ó sino los cremarem y ho arbolarem tot.»

Lo camacian s' admira del to amensador de la carta, pero no s' pogué esperar d' ababar la valentia dels nostres. Escribia á la vostra gent del cuartel que s' rendixin, ó sino los cremarem y ho arbolarem tot.»

«Nosaltres no som pas uns sanguinari matadors. Som fills de la nostra patria y la defendem. Vosaltres mateixos ho veheu y podreu darne testimoni, puig sense treuen cap profit personal, exponsem la nostra vida per la salut del poble. Lo país turch y l' soldat son tan optimis com nosaltres; son germanos que s' defendem. Vosaltres mateixos ho veheu y podreu darne testimoni, puig que s' rendixin, ó sino los cremarem y ho arbolarem tot.»

Imposible es descriure la alegría, la satisfacció d'aquell poble al veure sos queles trionfants. Los acompanyaren solament, cantant himnes patriotichs, estas la bandera, fins á la porta del monastir. Milers de veus cridavan: «Viva Zetuni! Las donas pregavan á ven alta y cantavan himnes religiosos. A las non del vespre, l' representant dels himnagustias envia la següent carta al camacian y al sargento que s' havia rendit:

«Los dimars á mitja nit, se rebé la nova de que los soldats refugians en la residencia del camacian volian rendirse, oportunitat per la carta plena d' amenasas que los insurgents havian enviat al governador. Hauria, l' valent himnagustias que s' rendissen, ellas s' agenollaren als peus dels pastissers armenis del cuartel y l' hi deyan: «Sabéu, si los armenis nos tractaran á nosaltres, com los turchs tractaren als armenis de Passant?»

Lo dimars á mitja nit, se rebé la nova de que los soldats refugians en la residencia del camacian volian rendirse, oportunitat per la carta plena d' amenasas que los insurgents havian enviat al governador. Hauria, l' valent himnagustias que s' rendissen, ellas s' agenollaren als peus dels pastissers armenis del cuartel y l' hi deyan: «Sabéu, si los armenis nos tractaran á nosaltres, com los turchs tractaren als armenis de Passant?»

Los dimars á mitja nit, se rebé la nova de que los soldados refugians en la residencia del camacian volian rendirse, oportunitat per la carta plena d' amenasas que los insurgents havian enviat al governador. Hauria, l' valent himnagustias que s' rendissen, ellas s' agenollaren als peus dels pastissers armenis del cuartel y l' hi deyan: «Sabéu, si los armenis nos tractaran á nosaltres, com los turchs tractaren als armenis de Passant?»

6 SUPLEMENT DE «LO SOMATENY»

3 SUPLEMENT DE «LO SOMATENY»

fills, y l' que formi part l' Imperi de las primeras naciones de la Europa civilizada.

Molt depressa ls han contentat als del Ajuntament.

Hem llegit un telégrama que ho diu ab todas las llettras:
«Están por todo extremo satisfechos los concejales de Barcelona del éxito de sus gestiones.»

Aixó sembla dir que s' ha lograt revocar la ordre que imposava á la vora de mil duros diaris més de contribució per consums sobre Barcelona.

Y sembla per lo tant que ja no hi haurá necessitat de pujar los drets de consums que al capdevall ha de pagarlos lo pobre delmat ja per la contribució de sanch y per la miseria, perquè d' impostos sobre la renda ni cal pensarhi!...

Donchs, vagin llegint lo telégrama, que es de *La Publicidad*, y tindran un desengany:

«Ellogiase—diu—el patriotismo de Barcelona que no regatea la elevacion del cupo de consumos, en atencion á las circunstancias porque está pasando la patria.»

Net y peiat: que no regatea la elevacion del cupo de consumos. Aquest es lo resultat de las gestions. Per aixó s' ha fet lo viatje.

Y donchs qué ha lograt la comissió? qué han dit als ministres y demés conspicuos de Madrid? O més ben dit: quina resposta n' han rebut?—«Oh! us tedes los catalanes son muy laboriosos y muy ricos, y deben cifrar todo su orgullo en hacer un pequeño sacrificio por la patria; no regateen unos miserables ochavos en las presentes circunstancias en que... etc. etc.» tot alló que saben de memoris y que is Nadals y companyia s' escoltan ab un pam de boca oberta.

Y com no regatejan lo que no han de pagar ells sino ls altres—los pobres!—aviat quedan consents.

Tornará la comissió vermella y grassoneta per haverse donat uns quants dias de bona vida, pero is miserables ochavos que us farán pagar de més... aquets no tornarán. No son las orenetas de que us parle en Becquer.

Y la comissió que viatji i y is pobres que paguin.

Fa alguns dias que una Convenció convocada á Adelaide, capital de la Anstralla, acordá las bases d' una Constitució que farà de la última de las parts coneguda del mon una Confederació federal semblanta á Suissa ó als Estats Units d' América.

Com verdaders anglo-saxons que coneixen la práctica del self-government, los australians han adoptat aquest principi y han deduhit d' ell las principals consecuencias en una Constitució molt curta que contindrà en la futura Constitució tot lo que hi ha d' esencial lo dia en que s' ponga sometre á la acceptació del poble y á la dels diferents Estats confederats.

Farém notar com un rasgo distintiu de la federació australiana que republicana en son esperit com ho son las instituciones inglesas, conserva com base lo sistema de las duas Cambras y com clave de tot la soberanía del Rey y de la Reyna.

Y tot aixó que costi un céntim, ni s' hagi vessat una gota de sanch, ni hagin tingut un Cánovas

Lo Cham-Kechichian y Merquenian havian avansat fins a la mesquita del fici ab petroli y ayguarden y calarhi foch. Ja era de nit.

Aquest, sortint al balcó, se feu càrrech de que la intenció era d'arruixar l'edifici armats, feu cap al quartel y s'aturá de la cambra del comandant. Vuyt caixas de petroli y ayguarden. La carteta, empenyuda per una colla de fusell y fins las de canó. Alguns homes s'hi posaren, portant una bomba y nyentia per darrera. La carteta era molt forta, capassa de resistir las balas de de ferro, en la que hi podian cabre deu personas y que farien caminar empescrian nos portá uns quantes manayans; en un dia constribiren una carteta tota. Lo queste Avak-Tcha-Al hi insurgents recorregueren a un medi èpich. Los armats havian calat foch sota las tuas del quartel.

Arribá l' vespre. Los insurgents cridavan: «Renditvos o sino us cremem a tots». Y dirigitse als soldats los hi deyan: «Nosaltres ne tenim compassió de vosaltres; vosaltres, que us duhen a la mort; renditvos, que no us farem cap mal». Pero los soldats responian: «No us volem rendir; o vengercem o morirem».

Per allá al mitjidia i combat se feu més fort. Los armats havian calat foch Khan Garabed Souranian.

turcs havian fugit, y fins lo calmacam s' havia anat a refugiar a casa del ich-fusell pogueren tirar fins que s' rendí el quartel. La major part dels empicats a la villa y armats havian bloquejat als soldats turcs que ni un cop de soldat turc, pèndrell i fusell y artrosser lo cadaver fins a la vall de Zeitun.

tinguè l' arxivament d' anarsen fins al devant de la porta del quartel a matar un, Mentres durava l' assalt, un jove armat de Bos-Bair, Madros Yagorian, dalt, guiat per Sarkiss Norachkarian, d' acostarsbi per la banda de llevant.

guenian, d' arribar fins a sota el quartel per la banda del nord, y als del barri de aquell dia. Aixó no s'aturá pas als braus del barri Gouranian, guiat per Mer-y al mateix temps tiravan, cremavan y s' batian: 40 canonades enjagren foch ab sos fusells: feren barricadas porque no s' escapaven de la metralla y feyan y allá s' havia de venre ab quina habilitat s' escapaven de la metralla y feyan la metralla tornaren a comensar la horrible feyna. Fins aleshoras los insurgents Lo 17 d' Octubre, d' uns al demati, se feu una nova sortida. Los canons y y 'ls turcs estemordits s' entornaren los canons.

treyan los canons per metrallar als armats, ab un cop de fusell matá al artiller, surgen. Cal parlar també del jove Panos Tebolakian que, quan los soldats a plantaria devant mateix del quartel, en mitj de las alarmacions dels indonkian que, agasant la bandera, avansá en mitj d' una pluja de balas y and Ghindji. Sobre tot se distingí en aquella diada i jove y valeros Manong Ogon-dor terrible que 'ls turcs hi han posat per nom *topur* (falastes), y Avedik-chissedech Nohondian del barri de Bos-Bair, Ktevorik Marachlian, lo batalla-

SUPLEMENT DE «LO SOMATENT»

SUPLEMENT DE «LO SOMATENT»

LOS HEROES DE ZEITUN (1)

A la tarde del diumenge, dia 27 d' Octubre, 'ls insurgents en número de 600 acamparen al peu de Chimbck, en lo poble armeni d' Hahdots. A la nit hi tingueren consell de guerra; a tres horas de matinada s' posaven en camí ab las banderas extesas, y a las cinch entravan en las vinyas dels voltants de Zeitun para sitiar lo quartel.

Se feren duas divisions. Los del barri de dalt, menats per l' ichkhan Nafaret y 'ls quefes hintchguistas, s' encaminaren cap al nord y passant per l' altra banda del quartel, se ficaren al monastir Sourp-Advadsuelzine de Zeitun; los de Bos Bair dirigits per Cham Kechichian, sitilaren lo quartel per la banda de mitjidia y ponent, tenint ab ells los braus del barri Gargalar y 'ls quefes Garabed Der Hagopian, Avedik Der Gafarian, lo valent Panos Klizsortirgirtian, lo jove y valeros Sarquin Pochdjian, que acabava d' eixir de la presó d' Alp, l' ardit y heroich vell de 70 anys Abraham Ghirdjian ab sos cinch fills y 'ls quatre germans d' Assadur Antreanjan.

Los braus del barri de dalt, ben armats, sortiren del monastir menats per Sarquin, germá del itchkhan Nafaret; trencaren los conductes de l' aygua del quartel y després lo setilaren per la banda de llevant. Los del barri Souranian, ab Marquerian y Sourenian s' apostaren al nord.

L' assalt comensá, los fusells tiravan, las balas plovián. Zeitun y 'l quartel estavan com negats en la fumarola. Se sentí un gran esvalot. Las donas y la canalla, esparracats, cridaven en las iglesias la ajuda de Deu. Aquest dia, dil-luns, lo combat fou molt fort; lo número de sitladors pujava a 2,000 y se n' hi anavan afegint sempre. Los turcs tingueren molts ferits que s' morían de set, los soldats sortían del quartel, cercavan aygua en las casas vehinas, que eran desertas porque 'ls oficials se n' havian endut llurs familias al quartel; la mejor part dels soldats que s' empenyaren en aquesta sortida, queyan als cops de bala dels nostres y 'ls que se n' podían escapar se refuglavan en las casas, desde hont seguía 'l combat. Era, donchs, necessari apoderarse d' aquellas casas per guanyar lo quartel.

Los de Bos avansaren; bloquejaren las casas ab molta habilitat; cap a mitj-dia se n' apoderaren, cremantlas desseguida.

Arribá la nit. Lo siti continuava; totes duas bandes seguían batentse furiosament. No més dos soldats turcs havian fugit a la nit, pero haventlos trobat prop de la fortalesa Groudine uns armenis d' Alabach, los mataren.

Los que hi feren un gran paper en aqueix atrevit assalt, foren lo quefe Mel-

(1) La Revue des Revues al publicar aquesta relació hi posa la següent nota que mereix ser coneguda: «Nostres lectors no las han pas oblidadas las lluytas memorables de Zeitun, hont alguns milers de montanyesos han fet cara als formidables exercits del Sultá. La Turquía ha vensut gracias a la intervenció dels Estats europeos, pero, com te de costum, ha explotat la credulitat dels zeitunenchs, prometentlos lo respecte de sas creencias y de sas fortunas. Feta la pau, ja hi tornan a violar donas y a enviar a la presó als pobres heroes. No obstant sos feus de guerra mereixen ser memorats. Llegint la defensa de Zeitun un se sent transportat a la antiga Hilade, ab sa inolvidable jornada de las Thermópilas!..... Aquestas planas serán llegidas ab una verifable emoció y una viva simpatía vers las pobres víctimas de la diplomacia europea.

Lo Cham-Kechichian y Merquenian havian avansat fins a la mesquita del fici ab petroli y ayguarden y calarhi foch. Ja era de nit.

Aquest, sortint al balcó, se feu càrrech de que la intenció era d'arruixar l'edifici armats, feu cap al quartel y s'aturá de la cambra del comandant. Vuyt caixas de petroli y ayguarden. La carteta, empenyuda per una colla de fusell y fins las de canó. Alguns homes s'hi posaren, portant una bomba y nyentia per darrera. La carteta era molt forta, capassa de resistir las balas de de ferro, en la que hi podian cabre deu personas y que farien caminar empescrian nos portá uns quantes manayans; en un dia constribiren una carteta tota. Lo queste Avak-Tcha-Al hi insurgents recorregueren a un medi èpich. Los armats havian calat foch sota las tuas del quartel.

Arribá l' vespre. Los insurgents cridavan: «Renditvos o sino us cremem a tots». Y dirigitse als soldados los hi deyan: «Nosaltres ne tenim compassió de vosaltres; vosaltres, que us duhen a la mort; renditvos, que no us farem cap mal». Pero los soldados responian: «No us volem rendir; o vengercem o morirem».

Per allá al mitjidia i combat se feu més fort. Los armats havian calat foch Khan Garabed Souranian.

turcs havian fugit, y fins lo calmacam s' havia anat a refugiar a casa del ich-fusell pogueren tirar fins que s' rendí el quartel. La major part dels empicats a la villa y armats havian bloquejat als soldados turcs que ni un cop de soldat turc, pèndrell i fusell y artrosser lo cadaver fins a la vall de Zeitun.

tinguè l' arxivament d' anarsen fins al devant de la porta del quartel a matar un, Mentres durava l' assalt, un jove armat de Bos-Bair, Madros Yagorian, dalt, guiat per Sarkiss Norachkarian, d' acostarsbi per la banda de llevant.

guenian, d' arribar fins a sota el quartel per la banda del nord, y als del barri de aquell dia. Aixó no s'aturá pas als braus del barri Gouranian, guiat per Mer-y al mateix temps tiravan, cremavan y s' batian: 40 canonades enjagren foch ab sos fusells: feren barricadas porque no s' escapaven de la metralla y feyan y allá s' havia de venre ab quina habilitat s' escapaven de la metralla y feyan la metralla tornaren a comensar la horrible feyna. Fins aleshoras los insurgents Lo 17 d' Octubre, d' uns al demati, se feu una nova sortida. Los canons y y 'ls turcs estemordits s' entornaren los canons.

treyan los canons per metrallar als armats, ab un cop de fusell matá al artiller, surgen. Cal parlar també del jove Panos Tebolakian que, quan los soldats a plantaria devant mateix del quartel, en mitj de las alarmacions dels indonkian que, agasant la bandera, avansá en mitj d' una pluja de balas y and Ghindji. Sobre tot se distingí en aquella diada i jove y valeros Manong Ogon-dor terrible que 'ls turcs hi han posat per nom *topur* (falastes), y Avedik-chissedech Nohondian del barri de Bos-Bair, Ktevorik Marachlian, lo batalla-

SUPLEMENT DE «LO SOMATENT»

Moviment de trens en las estaciones del ferro-carril del Nort y de Fransa (Horas del meridiá de Madrid)

ARRIBAN A LA ESTACIÓ DEL NORT	SURTEN DE LA ESTACIÓ DEL NORT
De Zaragoza: 6* tarde.	Cap a Zaragoza: 9'45* matí.
De Lleyda: 1, 6* tarde.	Cap a Lleyda: 9'45* matí; 1'35 tarde.
De Manresa: 7'35, 10'32* matí; 1'0, 4'11, 6* tarde; 9'15 nit.	Cap a Manresa: 5'45*, 7'40, 9'45 matí; 1'35*, 4'55 tarde; 7'30 nit.
De Tarrassa: 6'36, 7'35, 10'32* matí; 1'0, 2'3, 4'11, 6* tarde; 9'15 nit.	Cap a Tarrassa: 5'45*, 7'40, 9'45, 11'15 matí; 1'35*, 4'55, 6'5 tarde; 7'30 nit.
De Sant Joan: 9'37* matí; 2'45 (merc.), 6'39*.	Cap a Sant Joan: 6'37*, 10'48 (merc.) matí; 2'13* tarde.
De Vich y Caldas: 7'5, 9'37* matí; 2'45 (merc.), 6'39* tarde.	Cap a Vich y Caldas: 6'37*, 10'48 (merc.) matí; 2'13, 5'15 tarde.
ARRIBAN A LA ESTACIÓ DE FRANSA	SURTEN DE LA ESTACIÓ DE FRANSA
De Fransa: 10'20* matí; 6'54* tarde; 7'29 nit.	Cap a Fransa: 5* matí; 12'20, 4'8* tarde.
De Granollers: 8'37, 10'20* matí; 3'24 tarde; 6'54, 7'29 nit.	Cap a Granollers: 5*, 8'52 matí; 12'20, 4'8*, 6'10 tarde.
Del Empalme (interior): 8'37, 10'20 matí; 6'54 tarde; 7'29 nit.	Cap al Empalme (litoral): 4'31* matí; 12'50*, 3'41* tarde.
Del Empalme (litoral): 8'23, 11'33* matí; 7'44* nit.	Cap a Girona: 5* matí; 12'20, 4'8* tarde.
De Girona: 10'20* matí; 6'54* tarde; 7'29 nit, exp.	Cap a Arenys: 4'31*, 7'35 (fins a Blanes), 10'40 matí; 12'50*, 3'41, 6'23 tarde.
De Arenys: 6'31, 8'23, 11'33* matí; 1'37, 5'24 tarde; 7'44* nit.	Cap a Badalona: 4'31*, 6'32, 7'35, 9'40, 10'40, 11'37 matí; 12'50*, 2'20, 3'41, 5'1, 6'23 tarde; 7'23 nit.
De Madrid: 11'11 matí (exprés dimars, dijous y dissapte); 5'5* tarde.	Cap a Madrid: 9'46* matí; 7'39 tarde (exprés dimars, dijous y dissapte).
De Valencia: 8'29* matí; 9'53* nit.	Cap a Valencia: 5'25* matí; 8'23* nit.
De Tarragona: 6'58, 8'29* m.; 5'39 tarde; 7'47*, 9'53* nit.	Cap a Tarragona: 5'25*, 6'4, 11'45 matí; 5'50 tarde; 8'23* nit.
De Reus: 9'23* y 11'11 (exprés) m.; 5'5* 7'16 tarde; 9'53 nit.	Cap a Reus: 5'10, 9'46* matí; 1'53*, 5'12* tarde; 7'39 nit (exprés).
De Martorell: 7'59, 9'23, 11'44* matí; 1'31, 5'39 tarde; 7'47 nit.	Cap a St. Vicents, per Vilanova: 5'25*, 6'4, 9'46, 11'15 matí; 1'58, 5'12 tarde; 7'39 (exprés), 8'23 nit.
De Casp: 11'11 matí (exprés); 5'5* tarde; 7'16 nit.	Cap a St. Vicents, per Vendrell: 5'25*, 11'45 matí; 5'50* tarde.
De St. Vicents, per Vendrell: 9'23* matí; 1'31 tarde; 7'47* nit.	Cap a Martorell: 5'25*, 8'10, 11'45 matí; 2'15, 5'50* tarde.
De Vilafranca: 7'59 y 9'23 matí, 1'31 t. y 7'47 nit.	Cap a Picamoixons: 5'25* matí, y 1'58* tarde.
De St. Vicents, per Vilanova: 6'58, 8'29*, 11'11 (exp.) matí; 5'5* tarde; 9'53 nit.	Cap a Valls: 5'25* matí; 1'58, 5'50 t.
De Valls: 1'31, 5'5 tarde; 9'53* nit.	
De Picamoixons: 1'31, 5'5 t.; 9'53* nit.	

Los trens senyalats ab * son correus.